

PROGRAM

Upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników w województwie zachodniopomorskim na lata 2025-2027

Szczecin 2024

I. WPROWADZENIE

Opracowanie programu uzasadnione jest koniecznością upowszechniania wśród rolników w województwie zachodniopomorskim wiedzy na temat aktualnych przepisów dotyczących ochrony zwierząt, obowiązków wynikających z tych przepisów i kształtowania postaw zgodnych z duchem ustawodawstwa krajowego i unijnego.

Podstawowym aktem prawnym jest ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r, poz. 1580 ze zm.)

Przepisy ogólne wymienionej ustawy zawierają kluczowe stwierdzenie dla współczesnego prawodawstwa dotyczącego traktowania zwierząt:

„Zwierzę jako istota żyjąca, zdolna do odczuwania cierpienia, nie jest rzeczą. Człowiek jest mu winien poszanowanie, ochronę i opiekę”

oraz wynikające z tego stwierdzenia zadania dla organów administracji publicznej na rzecz ochrony zwierząt, które powinny być realizowane we współdziałaniu z odpowiednimi instytucjami oraz organizacjami krajowymi i międzynarodowymi.

W programie zawarto działania jakie należy podjąć do roku 2027, określone w oparciu o analizę aktualnego stanu produkcji zwierzęcej w województwie zachodniopomorskim w aspekcie przestrzegania przepisów ustawy o ochronie zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem dobrostanu zwierząt i standardów technologicznych produkcji *oraz norm ochrony zwierząt określonych w przepisach Unii Europejskiej.*

Pojęcie „standardy technologiczne” zawiera zbiór wymagań, łącznie z parametrami technicznymi, rozwiązaniami funkcjonalnymi, wyposażeniem technicznym i technologicznym oraz elementami infrastruktury technicznej spełniających potrzeby dobrostanu zwierząt oraz ochrony środowiska.

Ponieważ przedmiotowy program skierowany jest do rolników, to swoim zakresem obejmuje głównie zwierzęta gospodarskie, domowe i wolno żyjące, a zagadnienia w nim zawarte uwzględniają w szczególności: postępowanie, utrzymywanie zwierząt (dobrostan), transport, ubój i uśmiercanie zwierząt oraz zabiegi na zwierzętach.

Zgodnie z Kodeksem Dobrostanu Zwierząt Gospodarskich poziom dobrostanu jest tym wyższy im w większym stopniu zapewnia się chowanym zwierzętom pięć wolności. Są to:

- wolność od głodu i pragnienia,
- wolność od dyskomfortu,
- wolność od bólu, urazów i chorób,
- wolność od strachu i stresu,
- wolność do zaimplementowania naturalnych zachowań.

Zatem zwierzętom trzeba zapewnić:

- dostateczną ilość świeżej wody i paszy, pokrywającej potrzeby w zakresie wzrostu, zdrowotności i żywotności,
- wygodną powierzchnię do wypoczynku, możliwość schronienia się przed niekorzystnymi warunkami,
- prewencję, profilaktykę, szybką diagnostykę i skuteczne leczenie,
- eliminację czynników stresogennych,
- odpowiednią przestrzeń życiową,
- życzliwy stosunek ludzi do obsługiwanych zwierząt.

Dorobek prawny Unii Europejskiej zapewnia obywatelom krajów członkowskich wysoki poziom ochrony zdrowia konsumentów, tworzy mechanizmy dbałości o zdrowie i dobrostan zwierząt hodowlanych. Polska będąc członkiem Unii Europejskiej musi zintensyfikować działania dostosowujące sektor żywnościowy do wymagań jednolitego rynku.

Pomimo poprawiającej się sytuacji jeśli chodzi o przestrzeganie praw zwierząt zarówno hodowlanych jak również domowych, nadal w wielu gospodarstwach nie wypełnia się wszystkich obowiązujących standardów dobrostanu tych zwierząt. Przyczyny niedostosowania są różne począwszy od ekonomicznych a skończywszy na braku właściwej informacji. Działania zawarte w przedmiotowym programie upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników w województwie zachodniopomorskim na lata 2025-2027 mają pomóc zachodniopomorskim rolnikom w zdobyciu wiedzy między innymi na temat utrzymywania, chowu i hodowli zwierząt gospodarskich oraz domowych.

II. UWARUNKOWANIA PROGRAMU – CHARAKTERYSTYKA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Województwo zachodniopomorskie zajmuje 2 290,5 tys. ha tj. 7,3 % powierzchni kraju. W 2023 roku użytki rolne (GO,S,Ps,Ł) obejmowały powierzchnię 1 124,8 tys. ha i stanowiły 49,1% powierzchni województwa.

Gleby województwa zachodniopomorskiego zaliczane są do grupy gleb polodowcowych; przeważają wśród nich gleby bielcowe i brunatne. Są to gleby średnio przydatne dla rolnictwa. Udział użytków rolnych o niższej przydatności do produkcji rolniczej klas IV-VI (stan na 1 stycznia 2023 r.) w ogólnej powierzchni użytków rolnych wynosił 78,7 %, natomiast gleby b. dobre i dobre klas II-III zajmują zaledwie 21,3 % powierzchni UR. Województwo zachodniopomorskie jest regionem o przestrzennie zróżnicowanych warunkach glebowych. Najkorzystniejsze warunki występują w południowo – zachodniej części (powiaty: pyrzycki, gryfiński, choszczeński i południowa część stargardzkiego oraz częściowo: kamieński, gryficki, kołobrzewski, koszaliński, sławieński). Najsłabsze

gleby to rejon nadzalewowy oraz pas gmin położonych w południowo – wschodniej części województwa (gminy: Kalisz Pomorski, Mirosławiec, Wierzchowo, Czaplinek, Borne Sulinowo, Szczecinek, Białą Bór).

Udział powierzchni zasiewów w ogólnej powierzchni UR województwa zachodniopomorskiego w 2022 roku wyniósł 65,2% (Rocznik Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego z roku 2023).

Powierzchnia zasiewów w województwie wyniosła 667 tys. ha, w tym zboża 436 tys. ha (65,4% powierzchni zasiewów), ziemniaki 10 tys. ha (1,5%), buraki cukrowe 19 tys. ha (2,8%) oraz rzepak i rzepik 115 tys. ha (26,4%) – wg. danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa za rok 2023.

Jak wynika z powyższego uprawa zbóż w województwie jest i nadal będzie zajmować dominującą pozycję w produkcji roślinnej, mimo iż dziś oceniana jest w kategoriach nadmiernego udziału w strukturze zasiewów. Wynika to z istniejących predyspozycji przyrodniczo – produkcyjnych, a także organizacyjnych, na co składa się wielkość gospodarstw i stosowne uzbrojenie techniczne. Tendencje wzrostu produkcji zbóż kształtowały się pod wpływem zmniejszonego popytu rynkowego na inne produkty roślinne, a zwłaszcza na strączkowe i okopowe oraz powszechne niegdyś w województwie rośliny włókniste (len) i kiszonkowe, zajmujące znaczące miejsce w płodozmianie. Przywrócenie właściwych proporcji oraz ograniczenie powierzchni uprawy zbóż byłoby realne w przypadku wystąpienia racjonalnego zapotrzebowania na inne produkty o dostatecznie trwałej pozycji rynkowej. W całokształcie produkcji rolniczej nie występują jednak zagrożenia ze strony konkurencyjnych upraw – rzepaku, kukurydzy na ziarno, czy roślin strączkowych. W przypadku wystąpienia tendencji wzrostowych wśród upraw nie zbożowych istnieje możliwość zagospodarowania części odłogów, zwłaszcza pod uprawę zbóż mniej intensywnych.

Należy podkreślić, że potencjał klimatyczno-glebowy i struktura agrarna województwa zachodniopomorskiego predysponuje go do rozwoju chowu i hodowli wszystkich gatunków zwierząt gospodarskich, a w szczególności bydła mlecznego i czysto rasowego bydła mięsnego oraz owiec.

Stan posiadanych trwałych użytków zielonych wskazuje, że chów i hodowla bydła mlecznego, czysto rasowego bydła mięsnego, winna być lokalizowana w powiatach, w których jest ponad 20% trwałych użytków zielonych.

Udział trwałych użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych wynosi w województwie 30,0-39,9% (Polska średnio 25,6%).

III.STAN PRODUKCJI ZWIERZĘCEJ

Pogłowie stan w grudniu - POLSKA									
Pogłowie w sztukach fizycznych [tys. szt.]:			2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	bydło		5 970,0	6 035,7	6 183,3	6 261,6	6 343,7	6 400,9	6 444,1
	w tym:	krowy	2 303,5	2 340,7	2 417,4	2 406,3	2 468,1	2 388,5	2 207,7
	trzoda chlewna		10 865,3	11 908,2	11 027,7	11 215,5	11 432,6	11 033,3	9 611,2
	w tym:	lochy	853,7	908,1	744,6	756,8	794,8	735,2	606,4
	owce		239,1	268,5	266,9	267,7	287,7	289,1	289,9
	w tym:	maciorki	142,6	166,6	158,0	157,6	158,0	147,2	140,5
Pogłowie [szt. / 100 ha UR]			2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	bydło		41,0	41,3	42,2	42,6	43,0	43,0	43,0
	w tym:	krowy	16,0	16,0	16,5	16,4	17,0	16,0	15,0
	trzoda chlewna		75,0	81,4	80,0	76,4	78,0	74,0	64,0
	w tym:	lochy	5,9	6,2	5,1	5,2	5,4	4,9	4,1
	owce		1,6	1,8	1,8	1,8	2,0	1,9	1,9
	w tym:	maciorki	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0

Pogłowie stan w grudniu - WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE									
Pogłowie w sztukach fizycznych [tys. szt.]:			2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	bydło		97,3	92,5	107,0	110,8	115,6	111,9	118
	w tym:	krowy	38,9	38,4	41,9	44,1	47,1	45,0	46,3
	trzoda chlewna		274,5	279,4	268,9	255,7	232,6	208,2	175,2
	w tym:	lochy	27,6	28,8	23,6	25,4	22,7	16,6	19,9
	owce		4,7	5,5	6,7	7,4	10,5	11,3	11,4
	w tym:	maciorki	2,7	2,8	2,8	4,2	4,8	5,1	4,9
Pogłowie [szt. / 100 ha UR]			2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	bydło		11,4	11,4	13,0	12,9	13,1	12,1	12,7
	w tym:	krowy	4,6	4,7	5,1	5,1	5,3	4,9	5,0
	trzoda chlewna		32,3	34,4	36,4	29,9	26,4	22,4	18,9
	w tym:	lochy	3,2	3,5	2,9	3,0	2,6	1,8	2,1
	owce		0,6	0,7	0,8	0,9	1,2	1,2	1,2
	w tym:	maciorki	0,3	0,3	0,3	0,5	0,5	0,6	0,5

IV. CELE STRATEGICZNE PROGRAMU

Celem nadrzędnym programu jest poprawa warunków utrzymywania zwierząt gospodarskich i domowych na terenie województwa zachodniopomorskiego oraz ograniczenie do minimum przypadków niehumanitarnego traktowania zwierząt. Osiągnięcie tego celu wymaga pogłębienia wiedzy i umiejętności rolników w zakresie prowadzenia produkcji zwierzęcej w gospodarstwie rolnym w sposób zgodny z przepisami ustawy „o ochronie zwierząt” oraz dostosowanie gospodarstw do standardów unijnych w zakresie ochrony środowiska.

1. Poprawa warunków sanitarnych w zakresie skupu, obrotu, uboju oraz transportu zwierząt gospodarskich.
2. Zwiększenie świadomości rolników na temat konieczności przeprowadzania badań weterynaryjnych oraz prowadzenia odpowiedniej dokumentacji w gospodarstwach, a także lepsze zaznajomienie ich z wymogami weterynaryjnymi.
3. Eliminacja nieprawidłowości i naruszeń zasad, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia zwierząt.
4. Popularyzacja przepisów z zakresu ochrony zwierząt i zapewnienia dobrostanu zwierząt.
5. Ograniczenie, a następnie wyeliminowanie przypadków niewłaściwego traktowania zwierząt podczas transportu, w miejscach ich gromadzenia i uboju.
6. Poprawa statusu zdrowotnego stad zwierząt i gospodarstw.
7. Stworzenie odpowiednich warunków zoohigienicznych w pomieszczeniach inwentarskich.
8. Zwiększenie dostępności do informacji o konieczności ochrony i zapewnienia dobrostanu zwierząt.
9. Wyeliminowanie zagrożeń związanych z używaniem niebezpiecznych środków w żywieniu zwierząt.
10. Zwiększenie dostępności do szkoleń dotyczących obowiązujących regulacji prawnych w zakresie ochrony zwierząt.

1. Cele długoterminowe

- zwiększenie świadomości społecznej na temat konieczności prowadzenia badań weterynaryjnych i prowadzenia dokumentacji w gospodarstwie;
- eliminacja nieprawidłowości i naruszeń zasad, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia zwierząt;
- popularyzacja przepisów z zakresu ochrony zwierząt i zapewnienia dobrostanu;
- ograniczenie, a następnie wyeliminowanie przypadków łamania praw zwierząt podczas transportu, w miejscach ich gromadzenia i uboju;
- poprawa jakości środków żywienia zwierząt;
- poprawa statusu zdrowotnego stad zwierząt i gospodarstw;
- stworzenie odpowiednich warunków zoohigienicznych w pomieszczeniach inwentarskich;

- realizacja szkoleń z zakresu problematyki dotyczącej metod ochrony zwierząt w przypadku wystąpienia sytuacji ekstremalnych (np. pożar, powódź, susza), w tym odpowiedniego zapewnienia schronienia i dostępu do wody.

2. Cele krótkoterminowe

- zwiększenie dostępności do informacji o konieczności ochrony i zapewnienia dobrostanu zwierząt;
- lepsze zaznajomienie rolników z zasadami identyfikacji i rejestracji zwierząt;
- wyeliminowanie zagrożeń związanych z używaniem niebezpiecznych środków w żywieniu zwierząt;
- lepsze zaznajomienie rolników z wymogami weterynaryjnymi;
- zwiększenie dostępności do szkoleń dotyczących obowiązujących regulacji prawnych w zakresie ochrony zwierząt;
- zwiększenie wiedzy w zakresie dobrostanu zwierząt poprzez promowanie wiedzy o prewencji, m.in. jak unikać chorób przewlekłych, jak dbać o higienę, utrzymanie właściwych warunków termicznych i socjalnych zwierząt, dzięki zaktywizowaniu związków branżowych.

V. KIERUNKI DZIAŁAŃ

1. Podnoszenie poziomu wiedzy producentów rolnych zgodnie z przepisami wynikającymi z ustawy o ochronie zwierząt, norm i wymogów warunkowości oraz programów zwalczania chorób zakaźnych poprzez różne formy edukacyjne (szkolenia, seminaria, wyjazdy studyjne, publikacje), ze szczególnym uwzględnieniem:

- ogólnych wymagań dotyczących ochrony zwierząt gospodarskich oraz norm i wymagań szczególnie w zakresie ochrony cieląt i trzody chlewnej;
- dobrostanu zwierząt gospodarskich;
- stosowania dozwolonych technologii w chowie i hodowli zwierząt;
- wymogów w pomieszczeniach inwentarskich;
- zasad zapobiegania chorobom zakaźnym;
- przestrzegania wymogów w zakresie bezpieczeństwa zdrowotności roślin przeznaczonych na paszę dla zwierząt (przestrzeganie okresów karencji przy stosowaniu środków ochrony roślin, prowadzenie pisemnej ewidencji zastosowanych zabiegów na uprawach);
- zapewnienia identyfikowalności pozyskiwanych pasz do żywienia zwierząt;
- obowiązku identyfikacji i rejestracji zwierząt gospodarskich;
- zapewnienia właściwego systemu przechowywania oraz zadawania pasz dla zwierząt w gospodarstwie oraz przestrzeganie zasad i higieny żywienia zwierząt gospodarskich;
- spełnienia wymogów higieniczno-weterynaryjnych dotyczących pomieszczeń inwentarskich i ich wyposażenia w sprzęt oraz w urządzenia;

- zasad utrzymania zwierząt gospodarskich, w tym m.in. zwierząt futerkowych i drobiu ze szczególnym uwzględnieniem dobrostanu brojlerów;
- stosowania dozwolonych technologii chowu i hodowli zwierząt;
- postępowania ze zwierzętami chorymi ze szczególnym zwróceniem uwagi za właściwe postępowanie ze zwierzętami nie mogącymi się poruszać o własnych siłach i zapobieganie agresji u zwierząt utrzymywanych grupowo (ze szczególnym zwróceniem uwagi na zjawisko kanibalizmu u trzody chlewnej);
- higieny sprzętu, urządzeń, obiektów inwentarskich będących ważnym czynnikiem dobrostanu i ochrony zwierząt gospodarskich oraz domowych;
- ochrony dzikiego ptactwa i ich siedlisk zgodnie z dyrektywą ptasią (rolnicy powinni przestrzegać zakazu zabijania, okaleczania, chwytania, transportu, pozyskiwania, przetrzymywania, chowu i hodowli, a także posiadania żywego ptactwa dzikiego);
- odpowiednie podejście i traktowanie psów stróżujących i pracujących w stadzie.

Ponadto, rozwój działalności edukacyjnej oraz upowszechnianie zagadnień związanych ze wzrostem prawnej ochrony zwierząt domowych i bezdomnych staje się bardzo ważnym elementem w obliczu zmian w mentalności społecznej mieszkańców miast i wsi. Należy uwzględnić następujące aspekty:

- zapewnienia odpowiednich warunków utrzymania psów, kotów i innych zwierząt towarzyszących (chodzi między innymi o psy stróżujące w gospodarstwach rolnych);
- określenie zasad wskazywania gospodarstw rolnych na terenie gminy, które będą pełnić funkcję schronienia dla zwierząt zabranych od osób trzymających je w niewłaściwych warunkach lub stosujących wobec nich przemoc;
- wprowadzenie w życie przepisów regulujących procedury odbioru zwierząt w przypadkach zaniedbania lub znęcania się nad nimi;
- określenie zasad znakowania psów i kotów;
- upowszechnianie przepisów określających warunki szczepienia psów przeciwko wściekliźnie;
- określenie zasad przeprowadzania sterylizacji oraz kastracji psów i kotów w celu kontrolowania populacji zwierząt;
- ustanowienie procedur odławiania zwierząt bezdomnych oraz zapewnienie im miejsca w schroniskach;
- regulacje dotyczące opieki nad wolno żyjącymi kotami, z uwzględnieniem ich dobrostanu;
- zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt;
- upowszechnienie przepisów dotyczących postępowania ze dziczącymi psami i kotami, które przebywają na terenach obwodów łowieckich;
- działania na rzecz dobrostanu zwierząt towarzyszących w przestrzeni publicznej poprzez popularyzację miejsc pojenia psów i kotów oraz zapewnienie im odpowiednich warunków do życia w miastach i wsiach.

W ramach podnoszenia poziomu wiedzy producentów rolnych przewiduje się organizację 2 - 3 szkoleń dotyczących między innymi dobrostanu i bioasekuracji, przy udziale związków branżowych, natomiast w ramach działalności edukacyjnej przewiduje się przeprowadzenie konkursu plastycznego dla uczniów szkół podstawowych z tematem przewodnim „*utrzymanie zwierząt towarzyszących*”.

2. Upowszechnianie działań edukacyjno-informacyjnych dotyczących ustawy o ochronie zwierząt gospodarskich i domowych poprzez opracowanie w latach 2025-2027 plakatów, broszur, poradników i ulotek w ramach działalności statutowej ZODR w Barzkowicach oraz we współpracy z innymi jednostkami. Tematyka publikacji uzależniona będzie również od sytuacji epidemiologicznej w kraju i województwie.

Zagadnienia, których dotyczyć będą różne formy publikacji.

a) Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych w gospodarstwach nastawionych na produkcję zwierzęcą z uwzględnieniem profilaktyki, i bioasekuracji przed rozprzestrzenianiem się chorób zakaźnych zwierząt:

- upowszechnianie wiedzy i informacji na temat zapobiegania i zwalczania ASF, grypy ptaków i innych chorób zakaźnych, z uwzględnieniem wymagań bioasekuracji;
- obowiązek prowadzenia (w tym również elektronicznie) i przechowywania ewidencji leczenia zwierząt oraz dokumentacji identyfikacji i rejestracji zwierząt (IRZ);
- wpływ doboru systemów i metod produkcji pasz oraz żywienia, na zdrowie zwierząt gospodarskich;
- wdrażania i upowszechniania norm i wymogów warunkowości w tym dobrostan zwierząt;
- wpływ poprawy stanu techniczno-technologicznego i organizacyjnego na zapobieganie chorobom w gospodarstwach nastawionych na produkcję zwierzęcą;
- wpływ przestrzegania bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP) przy obsłudze zwierząt na zapobieganie rozprzestrzenianiu się chorób u zwierząt;
- wpływ na zdrowie zwierząt gospodarskich prewencji, bioasekuracji i dobrych praktyk produkcyjnych;
- przeciwdziałanie antybiotykoodporności u zwierząt i przestrzegania okresów karencji przy aplikowaniu antybiotyków;
- upowszechnienie przepisów związanych z ochroną zwierząt gospodarskich i domowych ze szczególnym uwzględnieniem metod zapobiegania obcinaniu ogonków u prosiąt, sposobów poprawy dobrostanu przy utrzymywaniu brojlerów, sposobów postępowania ze zwierzętami gospodarskimi nie mogącymi się poruszać o własnych siłach;
- upowszechnienie przepisów związanych z ochroną dobrostanu zwierząt utrzymywanych w gospodarstwach agroturystycznych (np. alpaki, lamy);
- humanitaryzm i behawioryzm przy utrzymaniu zwierząt domowych.

b) Stosowanie nowoczesnych metod hodowlanych z uwzględnieniem :

- wdrażania działań na rzecz transferu wiedzy pomiędzy nauką a praktyką w produkcji zwierzęcej i promowanie innowacyjnych rozwiązań mających wpływ na ochronę zdrowia i dobrostan zwierząt gospodarskich;
- wpływu innowacyjnych metod utrzymania i żywienia zwierząt gospodarskich na ich dobrostan i zdrowie w praktyce produkcyjnej.

Informacje dotyczące między innymi bioasekuracji wydawane głównie w formie plakatów, ulotek i komunikatów w formie np. krótkich spotów reklamowych na stronach „www”.

Popularyzacja idei ochrony zwierząt, zarówno gospodarskich jak i domowych, wykorzystując przykładowe motto: „Ja żyję, odczuwam i mam swoją świadomość” poprzez wykorzystanie do tego celu stron „www”.

3. Opracowanie i publikowanie przez specjalistów doradztwa ZODR Barzkowicach artykułów i zaleceń dotyczących znajomości oraz przestrzegania przepisów ustawy o ochronie zwierząt w wydawanym co miesiąc przez ZODR w Barzkowicach w Zachodniopomorskim Magazynie Rolniczym, a także na stronie internetowej ZODR wynikających z prawa unijnego i polskiego z uwzględnieniem :

- wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej;
- minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej;
- zmiany ustawy o ochronie zwierząt oraz ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie;
- ochrony zwierząt w ramach otwartego i ekologicznego systemu chowu zwierząt gospodarskich dobrostanu zwierząt domowych;
- metod oceny dobrostanu zwierząt;
- pojawienia się implikacji zdrowotnych a brakiem dobrostanu zwierząt;
- informacji o podmiotach w województwie zachodniopomorskim, które świadczą usługi w zakresie zbioru, transportu i unieszkodliwienia padłych zwierząt.

4. Doradztwo w gospodarstwach rolnych wykonywane przez specjalistów doradztwa ZODR w Barzkowicach w zakresie ochrony zwierząt z uwzględnieniem behawioryzmu i dobrostanu poprzez następujące formy doradcze:

- poradnictwo indywidualne (specjalistyczne, dyrektywne, problemowe) podczas odwiedzin i wizytacji gospodarstw rolnych;
- poradnictwo dla hodowców zwierząt z województwa zachodniopomorskiego w ramach wyjazdów seminaryjnych na bazie obiektów inwentarskich w województwach ościennych i przygranicznej współpracy z gospodarstwami w landach niemieckich;

- poradnictwo zespołowe, grupowe i masowe bez kontaktowe (instruktaż, zalecenia i porady on-line).

5. Organizacja szkoleń, demonstracji i pokazów głównie na szczeblu gminnym i powiatowym dla hodowców zwierząt w zakresie:

- obowiązków posiadaczy zwierząt w zakresie zwalczania chorób zakaźnych;
- wymagań i sposobu postępowania przy utrzymaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej;
- minimalnych warunków utrzymania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej;
- zmian w ustawie o ochronie zwierząt oraz ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminie;
- chowu i ochrony zwierząt gospodarskich w ramach otwartego i ekologicznego systemu utrzymania;
- wymogów higieniczno-weterynaryjnych dotyczących utrzymania zwierząt podczas transportu i wystaw;
- organizacji wystaw zwierząt gospodarskich na Targach Rolnych „AGROPOMERANIA” w Barzkowicach z uwzględnieniem problematyki ochrony zwierząt gospodarskich;
- organizacji wspólnie z KRUS O/Koszalin na temat BHP w gospodarstwie rolnym w których upowszechnia się również sprawy dotyczące ochrony i dobrostanu zwierząt gospodarskich.

6. Współpraca w zakresie upowszechniania problematyki dotyczącej ochrony zwierząt gospodarskich z następującymi instytucjami:

- Urzędem Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego - Wydziałem Rolnictwa i Rybactwa;
- Wojewódzkim Inspektorem Weterynarii w Szczecinie i jej strukturami powiatowymi;
- Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa O/T w Szczecinie i jej strukturami powiatowymi;
- Zachodniopomorską Izbą Rolniczą w Szczecinie;
- Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa oddział Terenowy w Szczecinie;
- Zachodniopomorskim Uniwersytetem Technologicznym w Szczecinie;
- Instytutem Zootechniki w Balicach oraz instytutami badawczymi pracującymi na rzecz produkcji zwierzęcej;
- Polską Federacją Hodowców Bydła i Producentów Mleka O/Koszalin;
- Związkami branżowymi pracującymi na rzecz rozwoju produkcji zwierzęcej.

7. Pozyskanie środków finansowych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej (PS WPR) na lata 2023-2027, wsparcie dla producentów rolnych na realizację

zobowiązań w zakresie dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad odpowiednie obowiązkowe normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa oraz powszechnie stosowane praktyki (wprowadzenie praktyk hodowlanych związanych z podwyższonym dobrostanem zwierząt).

VI. OCZEKIWANE EFEKTY PROGRAMU

1. Przekonanie posiadaczy zwierząt gospodarskich i domowych, że zapewnienie dobrostanu zwierząt jest nie tylko kwestią humanitaryzmu, który powinien cechować każdego człowieka, ale jest to także problem efektywności ekonomicznej produkcji zwierzęcej. Bowiem dobrze traktowane zwierzęta są zdrowsze na skutek większej naturalnej odporności, co sprawia, że zwierzęta takie efektywniej produkują i jednocześnie ponosi się mniejsze nakłady na ich leczenie.
2. Uświadomienie, że ochrona zwierząt to nie zakaz uśmiercania zwierząt, ale zakaz uśmiercania nieuzasadnionego i niehumanitarnego.
3. Przeszkolenie rolników z terenu województwa zachodniopomorskiego w zakresie obowiązujących regulacji prawnych w zapewnieniu dobrostanu zwierząt, metod ich oceny i konsekwencje ich nieprzestrzegania.
4. Rozpowszechnianie wśród rolników informacji o obowiązkach wynikających z przepisów ustawy o ochronie zwierząt poprzez szkolenia, konkursy, broszury i poradniki uwzględniające problematykę ochrony zwierząt gospodarskich w gospodarstwach rolnych wraz z doradztwem odnośnie utrzymania dobrostanu zwierząt w tych gospodarstwach.
5. Uświadomienie hodowcom zwierząt zależności między dobrostanem zwierząt, a płatnościami podstawowymi i jakością produktów rolnych.
6. Zmotywowanie rolników do konkretnych rozwiązań w budynkach inwentarskich w celu zapewnienia zwierzętom właściwych warunków bytowania.
7. Skuteczna ochrona przed chorobami zakaźnymi, głównie ASF i ptasią grypą.

VII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Program może być aktualizowany przez Wydział Rolnictwa i Rybactwa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego w porozumieniu z partnerami wymienionymi w pkt 6.
Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach – jako główny realizator programu – będzie ujmował w rocznych programach doradztwa działalność ZODR problematykę dotyczącą ochrony zwierząt gospodarskich i domowych.

2. Program został uzgodniony i zaakceptowany przez ZODR w Barzkowicach, Wojewódzki Inspektorat Weterynarii w Szczecinie, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie oraz Zachodniopomorska Izbę Rolniczą.
3. Program upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników w województwie zachodniopomorskim na lata 2025-2027 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 roku po przyjęciu uchwały przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego.
4. Z dniem 31 grudnia 2024 roku traci moc uchwała Nr 1771/2021 z dnia 6 grudnia 2021 roku Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego dotycząca upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników w województwie zachodniopomorskim na lata 2022 - 2024.

VIII. PODSTAWY PRAWNE

1. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2023 r., poz.1580 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z dnia 2024 r., poz. 399).
3. Ustawa z dnia 11 marca 2004 r o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2023 r., poz. 1075 ze zm.).
4. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego r. w zakresie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.
5. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w zakresie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.
6. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dnia 21 października 2010 r, w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny.